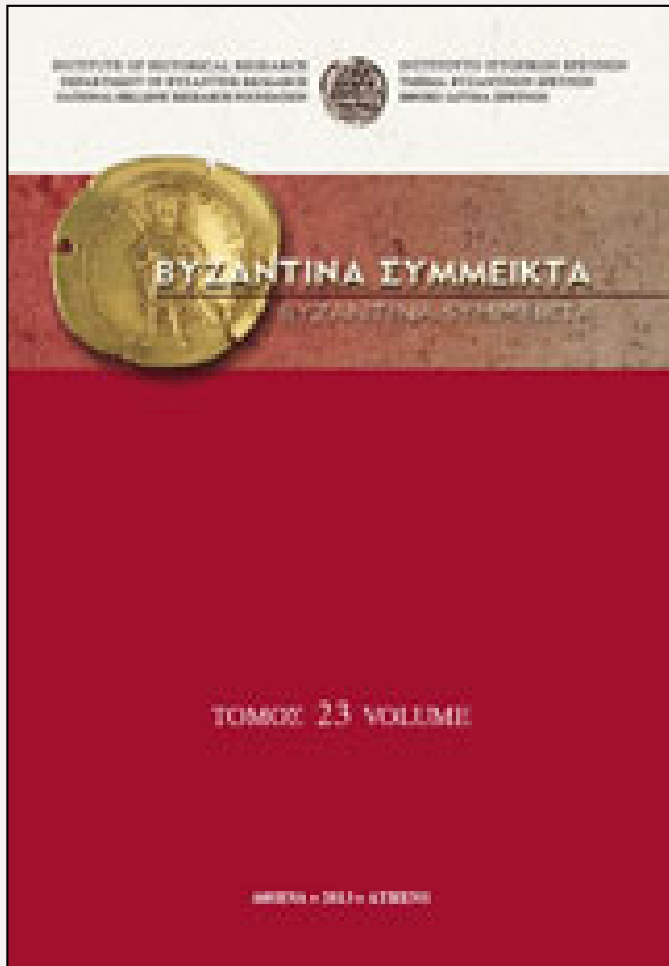

Byzantina Symmeikta

Vol. 23, 2013

Βιβλιοκρισία: Wege nach Byzanz. Herausgegeben von BENJAMIN FOURLAS und VASILIKI TSAMAKDA, Römisch- Germanisches Zentralmuseum-Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte , Mainz 2011. ISBN 978-3-88467-186-3

ΛΑΜΠΑΚΗΣ Στυλιανός Institute for Historical
Research-Byzantine Dept.,
Athens

<https://doi.org/10.12681/byzsym.1143>

Copyright © 2014 Στυλιανός ΛΑΜΠΑΚΗΣ

To cite this article:

ΛΑΜΠΑΚΗΣ, Σ. (2014). Βιβλιοκρισία: Wege nach Byzanz. Herausgegeben von BENJAMIN FOURLAS und VASILIKI TSAMAKDA, Römisch- Germanisches Zentralmuseum-Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte , Mainz 2011. ISBN 978-3-88467-186-3. *Byzantina Symmeikta*, 23, 347-349. doi:<https://doi.org/10.12681/byzsym.1143>

Wege nach Byzanz. Herausgegeben von BENJAMIN FOURLAS und VASILIKI TSAMAKDA, Römisch-Germanisches Zentralmuseum - Forschungsinstitut für Vor- und Frühgeschichte, Mainz 2011. ISBN 978-3-88467-186-3

Τὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Mainz καὶ τὸ Römisch-Germanisches Zentralmuseum τῆς ἴδιας πόλης ἀπὸ τὴν 01.07.2011 ἔχουν ἐγκαινιάσει ἓνα μεγάλο κοινὸ ἐρευνητικὸ πρόγραμμα μὲ τίτλο «WissenschaftsCampus Mainz: Byzanz zwischen Orient und Okzident», τὸ ὁποῖο φιλοδοξεῖ νὰ καλύψει διεπιστημονικὰ διάφορους τομεῖς τῆς ἔρευνας σχετικὰ με τὸν βυζαντινὸ πολιτισμὸ.

Στὸ πλαίσιο τῆς συνεργασίας αὐτῆς διοργανώθηκε στὸ Landesmuseum τοῦ Mainz (6 Νοεμβρίου 2011 ἕως 5 Φεβρουαρίου 2012) ἡ ἔκθεση *Wege nach Byzanz*: ἡ παροῦσα πολυτελής ἔκδοση κυκλοφόρησε μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς ἐκδήλωσης. Ὁ κατάλογος καὶ οἱ ἀπεικονίσεις τῶν ἐκθεμάτων, συνοδευόμενες ἀπὸ κατατοπιστικὰ σχόλια, ἀποτελοῦν τὸ δεύτερο τμῆμα τοῦ βιβλίου (σσ. 191-337). Στὸ πρῶτο τμῆμα (σσ. 1-190) προτάσσονται: χαιρετισμὸς τῆς κ. Doris Ahnen, ὑπουργοῦ παιδείας, ἐπιστήμης καὶ πολιτισμοῦ τῆς Ρηνανίας-Παλατινάτου, σύντομο εἰσαγωγικὸ σημείωμα τῆς διευθύντριας τοῦ Μουσείου Δρος Andrea Stockhammer, καθὼς καὶ σημείωμα τῶν ἐπιμελητῶν τῆς ἔκθεσης καὶ τοῦ τόμου σχετικὰ με τὴν διοργάνωση καὶ τὴν φιλοσοφία τῆς ἔκθεσης.

Ἀκολούθως δημοσιεύεται σειρὰ συντόμων, ἀλλὰ μεστῶν καὶ κατατοπιστικῶν ἄρθρων ὑψηλῆς ἐκλαίκευσης, ποὺ διαφωτίζουν τὸ φαινόμενο Βυζάντιο ἀπὸ ποικίλες ὀπτικὰς γωνίες. Εἶναι κατανεμημένα σὲ τέσσερις μεγάλες ἐνότητες καὶ ὅλα συνοδεύονται ἀπὸ πλούσιο εἰκονογραφικὸ ὑλικό: ἡ πρώτη ἐνότητα (*Byzanz-Hochkultur zwischen Orient und Okzident*, σσ. 17-39) συμπεριλαμβάνει δύο συμβολές: τοῦ J. Pahlitzsch, *Byzanz-das Reich der Mitte* (σσ. 18-29) –οὐσιαστικὰ ἓνα περιληπτικὸ διάγραμμα βυζαντινῆς ἱστορίας- καὶ τοῦ B. Φούρλα, *Das antike Erbe in der byzantinischen Kunst* (σσ. 30-39), ἡ ὁποία περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὴν ποικίλες ἀπηχίσεις τῆς ἀρχαίας κληρονομιάς στὴν βυζαντινὴ τέχνη.

Ἡ δεύτερη ἐνότητα (Wege nach Byzanz, σσ. 41-109) ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀκτὼ συμβολές: α) Ἡ I. Eichner (Pilgerwege und Pilgerheiligtümer des byzantinischen Reiches, σσ. 42-55) ἀναφέρεται διαχρονικὰ στοὺς περιηγητὲς καὶ στὰ προσκυνήματα τῶν βυζαντινῶν τόπων. β) Μὲ τὸν χαρακτηριστικὸ τίτλο Alle Wege führen nach Konstantinopel - Handel und Verkehr in Byzanz und jenseits der Reichsgrenzen (σσ. 56-67) ὁ J. Drauschke ἀναφέρεται στὸ ἐμπόριο καὶ τοὺς βασικοὺς ἐμπορικοὺς δρόμους. γ) Ὑπὸ τὸν γενικὸ τίτλο Diplomatische Kontakte ἔχουν συμπεριληφθεῖ τρεῖς μικρὲς ἐνότητες ποὺ ἐξετάζουν τὶς διπλωματικὲς ἐπαφὲς μὲ τοὺς Ἄραβες (B. Krönung, Diplomatische Kontakte zwischen Byzanz und den muslimischen Arabern, σσ. 68-71), καὶ μὲ τὴν Δύση (Fr. Tinnefeld, Diplomatische Kontakte zwischen Byzanz und dem Westen, σσ. 71-74) ἢ τελευταία συμβολὴ τῆς ἐνότητος (F. Daim, Diplomatische Geschenke in der Archäologie, σσ. 75-77) ἀναφέρεται στὰ «διπλωματικὰ» δῶρα ὡς τεκμήρια πολιτιστικῶν ἀνταλλαγῶν μεταξὺ τοῦ Βυζαντίου καὶ τῶν γειτονικῶν κρατῶν. δ) Τὰ σχετικὰ μὲ τὶς σταυροφορίες παρουσιάζει ὁ R.-J. Lilie (Byzanz und die Kreuzzüge, σσ. 78-86). ε) Ἡ B. Τσαμακδᾶ (Kunstimport aus Byzanz, σσ. 88-99) ἀσχολεῖται μὲ ἔργα τέχνης στὴν Δυτ. Εὐρώπῃ ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ Βυζάντιο καὶ στ) ὁ G. Prinzing (Begegnungen der mittelalterlichen Stadt Mainz und ihrer Region mit Byzanz, Byzantinern und Byzantinischer Kultur, σσ. 100-109) συνοψίζει τὶς διάφορες μορφὲς ἐπικοινωνίας τοῦ Mainz καὶ τῆς περιοχῆς του μὲ τὸ Βυζάντιο.

Ἡ τρίτη μεγάλη ἐνότητα (Das Byzanzbild in Westeuropa und die Anfänge der wissenschaftlicher Erforschung der byzantinischer Kultur, σσ. 111-161) διαρθρῶνεται σὲ πέντε τμήματα ποὺ ἐξετάζουν κατὰ σειρὰ α) τὴν εἰκόνα τοῦ Βυζαντίου κατὰ τὴν ἐποχὴ τοῦ Διαφωτισμοῦ (J.-M. Spieser, Das Byzanzbild in der Zeit der Aufklärung, σσ. 112-121), β) τὴν ἁγιασμένη βασιλεία τῶν μοναρχῶν τοῦ 19ου αἰ. ὡς μορφὴ νεοβυζαντινισμοῦ (C. Ottersbach, Geheiligt Königtum. Neubyzantinismus als Mittel zur monarchischen Repräsentation im 19. Jahrhundert, σσ. 122- 135), γ) τὶς συλλογὲς ἔργων βυζαντινῆς τέχνης ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγέννησης καὶ μετὰ (U. Koenen, Frühe Sammlungen byzantinischer Kunstwerke, σσ. 136-143), δ) τὴν βυζαντινὴ ἀρχαιολογία καὶ τὴν ἐξέλιξί της (U. Peschlow, Byzantinische Archäologie. Der erste Zugang zu den Denkmälern, σσ. 144-153) ἢ ἐνότητα κλείνει μὲ συνοπτικὴ παρουσίαση τῶν βυζαντινῶν σπουδῶν στὰ γερμανικὰ Πανεπιστήμια (G. Prinzing - U. Peschlow, Die Wege der Wissenschaft. Die byzantinischen Studien als akademische Disziplin an deutschen Universitäten, σσ. 154-161).

Ἡ τέταρτη ἐνότητα (Die heutige Byzanzforschung, Fragestellungen und Methoden σσ. 163-190) ἐπικεντρῶνεται στὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς

βυζαντινολογικής έρευνας-μεθοδολογικά και άλλα. Ό W. Brandes (Historisch-philologische Methoden und neue Möglichkeiten der heutigen Byzanzforschung, σσ. 164-170) γράφει για τις ιστορικο-φιλολογικές μεθόδους στην σύγχρονη βυζαντινολογική έρευνα. Ό R. Warland (Die Byzanzforschung der Gegenwart. Materielle Quellen, Methoden, Fragestellungen, σσ. 172-177) αναφέρεται στα ύλικά κατάλοιπα του βυζαντινού πολιτισμού και στους τρόπους μελέτης τους, με έμφαση στις περιοχές της Κωνσταντινούπολης και της Καππαδοκίας. Ό F. Daim (Zugänge und Methoden der Frühgeschichtsforschung: neue Wege nach Byzanz?, σσ. 178-183) τονίζει ότι και ή βυζαντινολογική έρευνα μπορεί να έπωφεληθεί από ευρύτερες διεπιστημονικές προσεγγίσεις. Ός έπιστέγασμα, πέντε μικρές ένότητες (σσ. 184-189) περιγράφουν σφαιρικά την συμβολή του Πανεπιστημίου του Mainz στις βυζαντινολογικές σπουδές. Ό J. Pahlitzsch γράφει γενικά για την βυζαντινολογία, ή B. Τσαμακδᾶ για την Χριστιανική Αρχαιολογία και την ιστορία της Βυζαντινής Τέχνης, ό J. Drauschke για τις βυζαντινολογικές έρευνες στο Römisch-Germanisches Zentralmuseum και ό F. Daim για τὸ πρόγραμμα «WissenschaftsCampus Mainz: Byzanz zwischen Orient und Okzident» .

Οί φωτογραφίες τῶν ἐκθεμάτων (στις σσ. 190-337 ὅπως προαναφέρθηκε), συνοδεύονται από σύντομα κατατοπιστικά σχόλια, τὰ ὁποῖα ὑπογράφουν, ὅπως προκύπτει από τὸν πίνακα τῆς σ. 7 - πέραν τῶν συγγραφέων τῶν ἐπὶ μέρους συμβολῶν πὸν ἤδη ἀναφέρθηκαν- και οἱ: J. Auinger, A. Berger, A. Bosselmann-Ruickbie, D. Brinkmann, J. Chameroy, R. Daniel, M. Dennert, A. Dinger, El.Ehler, E. Gamillscheg, W. Glüber, M. Haase, E. Haustein-Bartsch, B. Heide, A. Hillen, C. Hoffmann, M. Horn, A. Kaufmann-Heinimann, O. Kresten, S. Ladstätter, M.Laubenberger, P. Linscheid, Andreas Pülz, A. Rhoby, M. Salzmann, S. Schäfer, U. Gerd Schatz, C. Schmidt, J. Schmidt, M. Scholz, H. Schulze, M. Schulze-Dörrlam, W. Seibt, B. Tobias, W. Wilhelmy.

Συγκεντρωτική βιβλιογραφία και κατάλογος τῶν εἰκόνων (σσ. 338-355) συμπληρώνουν τὸν ἐπιμελημένο αὐτὸν τόμο, ὁ ὁποῖος, πέραν τοῦ ἀρχικοῦ του προορισμοῦ - ὡς καταλόγου τῆς ἐκθεσης-, ἀποκτᾶ πλέον και χαρακτηριστὰ ἐγκύριου εἰσαγωγικοῦ βοηθήματος για τὸ ευρύτερο γερμανόφωνο κοινὸ πὸν ἐνδιαφέρεται για τὸ Βυζάντιο και τις ἀπαρχές τῆς εὐρωπαϊκῆς κληρονομιάς.

Σ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ
ΠΕ/ΕΙΕ

